

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla, dr. Fábián Ágoston ügyvéd által képviselt felperesnek dr. Perczeli Ildikó jogtanácsos által képviselt **Nyugdíjfolyósító Igazgatóság** (1139 Budapest, Váci út 73.) alperes ellen **kártérítés** iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2011. május 10. napján kelt 62. P. 20.500/2010/12. számú ítélete ellen a felperes 2011. június 16. napján 13. sorszámon előterjesztett és 2011. június 29. napján 14. sorszámon megindokolt fellebbezése folytán - tárgyaláson - meghozta a következő

Ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 (tizenöt) napon belül fizessen meg az alperesnek 15.000 (tizenötezer) forint másodfokú perköltséget.

Kötelezi a felperest, hogy az államnak az adóhatóság felhívására az ott írt időben és módon fizessen meg 47.700 (negyvenhétezer-hétszáz) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

Indokolás:

A felperes 2010. január 27. napján előterjesztett keresetlevelében 679.000 Ft, ennek kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Előadta, hogy 2002-ben férje halála után kérte az alperestől rokkantsága megállapítását. Az alperes 2002. október 28. napján megkereste a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságot a felperes munkaképesség-csökkenése megállapítására. A megyei nyugdíjbiztosítási igazgatóság a munkaképesség felülvizsgálatát elvégezte, annak eredményét 2002. december 11. napján közölte az alperessel. 2003. július 31. napján részére végleges özvegyi nyugdíjat állapítottak meg. A felperest az elsőfokú orvosi bizottság vizsgálatának eredményéről nem tájékoztatták, és emiatt nem volt módja a sajátjogú nyugdíjigényét előterjeszteni.

Kénytelen volt másfél éven keresztül nehéz fizikai munkát végezni, melyből alacsonyabb jövedelme származott, mint az akkor megállapítható rokkantsági nyugdíj, és ez további egészségkárosodását eredményezte. 2004-ben kérte rokkantsága felülvizsgálatát, amit a megyei nyugdíjbiztosítási igazgatóság azért utasított el, mert már 2002. december 9-én 67 %-os rokkantnak minősítették. A sajátjogú rokkantsági nyugdíjigényét ekkor érvényesítette, de közölték, hogy visszamenőleges igényérvényesítésre nincs jogszabályi lehetőség. A panaszai alapján a megyei nyugdíjbiztosítási igazgatóság felajánlott számára egy meghatározott összeget, amit nem fogadott el, ehelyett bírósághoz fordult. Ebben az ügyben a Debreceni Ítéltábla jogerős ítéletével a keresetét elutasította, és 174.000 Ft kereseti és 24.000 Ft fellebbezési illeték megfizetésére kötelezte. Az alperes kártérítési felelősségét az alapozza meg, hogy elmulasztotta a kötelező tájékoztatást, és ezért nem volt módja 2002. év végén a sajátjogú nyugellátást igényelni, amelynek akkor a havi összege 71.031 Ft lett volna. Ehelyett 18.770 Ft özvegyi nyugdíjat folyósítottak. A különbözet 52.261 Ft, ami 13 hónapra 679.000 Ft-ot jelent. Keresetét a Ptk. 349. § (1) bekezdésére alapította, mert esetében sérült a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény végrehajtására kiadott 168/1997. (X. 6.) Korm. rendelet (Tnyr.) 65/C. §-a szerinti tájékoztatási kötelezettség. Az alperes jogszerű eljárása mellett már 2002. decemberétől megszerezhetette volna a sajátjogú rokkantsági nyugellátást. Az alperes nem nyújtott segítséget a hatáskörébe tartozó ellátásra az igényérvényesítésben. Végleges keresetében 597.811 Ft elmaradt nyugellátás és ennek 2004. január 1. napjától számított késedelmi kamata, valamint 198.000 Ft az előzményi perben terhére megállapított illeték és ennek 2008. július 10. napjától számított késedelmi kamata megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

Az alperes ellenkérelmére elfogadta, hogy csak 2003. január 23. napjától lett volna jogosult a sajátjogú rokkantsági nyugellátásra, és hogy ennek havi összege 71.031 Ft lett volna. 2004. januárjától kapott sajátjogú rokkantsági nyugellátást, addig havi 18.770 Ft rendszeres szociális járadékban részesült. Kára 12 hónapra e két összeg különbözete. Az elismerte, hogy táppénz nem járt volna részére, ha rokkantnyugdíjban részesül. Az alperes téves tájékoztatása miatt perelte a nyugdíjbiztosítási igazgatóságot, ezért okozott az alperes a terhére megállapított illetékkel azonos összegű kárt.

Az alperes ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Előadta, hogy a felperes 2002-ben az alperesnél özvegyi nyugdíj iránti igényt terjesztett elő rokkantságára hivatkozva. Az alperes beszerezte a megyei nyugdíjbiztosítási igazgatóság útján az Országos Orvosszakértői Intézet Orvosi Bizottság 2002. december 9-i keltezésű szakvéleményét, ami a felperes munkaképesség-csökkenését 67 %-osra III. csoport szerinti rokkantnak határozta meg. Az alperes a szakvéleményt csak 2004-ben kapta meg, bár annak tartalmáról tájékoztatták. A felperesnek 2003. július 31. napján rokkantság címén özvegyi nyugdíjat állapított meg a társadalombiztosítási nyugellátásról szóló 1997. évi LXXXI. törvény (Tny.) 47. § (2) bekezdés b) pontja alapján. Kétségtelen, hogy a határozat nem tartalmazta kifejezetten, hogy a felperes rokkant, de az özvegyi nyugdíjra e körülmény miatt vált jogosulttá. Állította, hogy jogszerű magatartást tanúsított. A beszerezett újabb orvosszakértői vélemény szerint

a felperesnél 2002. december 9. és 2004. április 29. napja között nem történt jelentős állapotrosszabbodás, vagyis a munkavállalása további egészségromlást nem idézett elő. A felperes egyébként leghamarabb 2003. január 23. napjától lett volna jogosult az ellátásra, mely esetben 71.031 Ft lett volna a nyugdíja, míg 2004. évben 74.404 Ft ellátást állapítottak meg. A rendszeres szociális járadék és a nyugdíj közötti különbözetet csökkentené az a táppénz, amiben a felperes a munkaviszonyára tekintettel részesült. A kereset felemelésével kapcsolatban előadta, hogy nem terheli felelősség amiatt, hogy a felperes a kártérítés iránti előzményi pert nem az eljárásra hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságnál terjesztette elő.

A Fővárosi Bíróság 2011. május 10. napján meghozott 62. P. 20.500/2010/12. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 39.790 Ft perköltséget. Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra az állam javára fizessen meg 47.700 Ft feljegyzett eljárási illetéket.

Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében a felperesnek kellett bizonyítania a kártérítési felelősség Ptk. 339. §-a szerinti általános és a Ptk. 349. § (1) bekezdése szerinti különös feltételeit. Bármelyik feltétel bizonyíthatatlansága a kereset elutasítására vezet. A bizonyítási kötelezettség tárgyában a bíróság a feleket tájékoztatta. Az első kereseti kérelemmel kapcsolatban tényként megállapította, hogy a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság 2002. december 11. napján közölte az alperessel, hogy a felperes 2002. december 9. napjától 67 %-os munkaképesség-csökkenésű, állapota végleges. Az alperes tehát ettől az időtől tudomással rendelkezett arról, hogy a felperes III. csoportos rokkant. A Tny. ekkor hatályos 3. § (3) bekezdése szerint a nyugdíjbiztosítási feladatokat ellátó igazgatási szerv a jogszabályban meghatározott hatáskörébe tartozó ellátások iránti igények érvényesítéséhez segítséget nyújt, az igénylőt jogairól, kötelezettségeiről tájékoztatja. Ez az elsőfokú bíróság álláspontja szerint olyan általános tartalmú alapvető kötelezettség, ami konkrét kötelezettséget nem fogalmaz meg, így nem írja elő, hogy az igazgatási szervnek pontosan kinek a részére, mikor és milyen tartalmú tájékoztatást kell nyújtania. A Tnyr. ekkor hatályos 65/C. §-ában úgy rendelkezett, hogy a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek a határozat kibocsátásával egyidejűleg a rendelkezésre álló adatok alapján tájékoztatást kell adnia minden olyan tényről, amely a nyugellátást igénylő személy más - jogszabály rendelkezése szerint nyugdíjigényt elbíráló (nyugdíjmegállapító) szervek hatáskörébe utalt - ellátásra irányuló jogosultságára és annak igénylésére vonatkozik. Az alperes határozatot a felperes ügyében először 2002. október 30-án hozott, ebben 2003. szeptember 23-ig megállapította az ideiglenes özvegyi nyugdíjra való jogosultságot. Ezt követően pedig 2003. július 31-én hozott határozatot, melyben az özvegyi nyugdíjat megállapította. Az alperesnek a Tnyr. 65/C. §-ában előírt tájékoztatási kötelezettségének ekkor kellett volna eleget tennie, ezt megelőzően nem volt jogszabályi kötelezettsége a munkaképesség-csökkenésről való tájékoztatás. A 2003. július 31-i határozat valóban tartalmazza a Tny. 47. § (2) bekezdés b) pontjára való hivatkozást, mely szerint az ideiglenes özvegyi nyugdíj megszűnését

követően özvegyi nyugdíjra az jogosult, aki házastársa halálakor rokkant, de önmagában a jogszabályi hivatkozás - annak tartalmának ismertetése nélkül - nem tekinthető tényről való tájékoztatásnak. Az elsőfokú bíróság szerint tehát az alperes e határozat kibocsátásával egyidejűleg a tájékoztatási kötelezettségének nem tett eleget. A 3/F/3. szám alatt csatolt munkaügyi bírósági ítéletből azonban megállapítható, hogy a felperes által kárként megjelölt 2003. évi ellátások különbsége nincs okozati összefüggésben a tájékoztatás elmaradásával, mert 2003. december 31-ig a felperesnek heti 40 órás munkaviszonya állt fenn, így 2004. január 1. napja előtt kizárt volt az ellátás megállapítása. Az első kereseti kérelem vonatkozásában tehát 2003. július 31-ig az alperest nem terhelte mulasztás, ezt követő időre fennálló mulasztása és az elmaradt ellátás között az okozati összefüggés hiányzott.

A második kereseti kérelemmel kapcsolatban a felperes által jogellenes magatartásként megjelölt 3/F/6. szám alatti levélben az alperes semmilyen tájékoztatást nem adott. Annyit közölt, hogy a beadványt a Nyíregyházi Igazgatóságnak megküldte. A 3/F/7. szám alatti levél szintén nem tartalmaz érdemi tájékoztatást csak annyit, hogy felkérték a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóságot a személyes kapcsolatfelvételre és részletes tájékoztatásra. Ez a részletes tájékoztatás és személyes kapcsolatfelvétel a 3/F/2. számú jegyzőkönyv szerint megtörtént, de nem vezetett eredményre. A felperes eredeti keresetlevele több igényt is megfogalmazott, mert egyrészt közigazgatási határozat felülvizsgálatára, másrészt kártérítésre vonatkozott. A jelen per alperesének magatartására viszont nem vezethető vissza, hogy a felperes a kártérítési perben rossz alperest jelölt meg. A kártérítési pernek az alperese kifejezetten hivatkozott arra, hogy nem tisztázott miért vele szemben terjeszti elő a felperes a kárigényt, és a csatolt ítéltáblai ítéletből megállapítható, hogy a felperes az elsőfokú bíróság kifejezett rákérdezése ellenére is ragaszkodott az eredetileg perbe állított alpereshez. A felperes a kárát tehát saját maga okozta, mert ragaszkodott a rossz alperes perléséhez, és ez vezetett pervesztéséhez, illetékfizetési kötelezettségéhez.

A pervesztes felperest az elsőfokú bíróság a Pp. 77. §-a és 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés a) pontja szerinti perköltség és a le nem rótt illeték megfizetésére, e körben utalva a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) és 15. § (3) bekezdéseire.

A felperes fellebbezésében az elsőfokú ítélet megváltoztatását és a kereseti kérelmének megfelelően az alperes marasztalását kérte. Az elsőfokú ítélet indokolását ellentmondásosnak, és ebből következően jogszerűtlennek tartotta. Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában tényként állapít meg több olyan alperesi ügykörben megvalósult mulasztást, amelynek bekövetkezte miatt a jelen eljárásban érvényesített kártérítési igény elutasítására nem kerülhetett volna sor. Az alperes jogellenes magatartása nem vitatható atekintetben, hogy az alperes, de más nyugdíjbiztosítási igazgatási feladatokat ellátó szerv sem tájékoztatta őt az orvosi bizottság által megállapított rokkantsági fokozatáról, és ezért nem volt módja

sajátjogú nyugdíjat igényelni. Erre alapítva változatlanul kérte elsődleges kereseti kérelme alapján 597.811 Ft megfizetésére kötelezni az alperest. Az elsőfokú ítéletben ismertetett jogszabályhelyek kogenssek, ezért okszerűtlen és ellentmondásos az elsőfokú ítéletben annak taglalása, hogy e jogszabályok konkrét kötelezettséget nem tartalmaznak a tájékoztatást illetően. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy 2003. július 31-ig nem terheli mulasztás az alperest. Ezt követően viszont mulasztása áll fenn, csak az okozati összefüggés hiányát állapította meg az elsőfokú bíróság. A felperes álláspontja szerint azonban közvetlen, félremagyarázhatatlan, logikai és okozati összefüggés van az alperesi mulasztás és a felperes ellátásának elmaradása, ebből eredően a bekövetkezett kára között. Ha az alperes teljesítette volna jogszabályi kötelezettségét, nyilvánvalóan élt volna a munkaképesség-csökkenést megállapító határozat által biztosított kedvezőbb ellátási lehetőséggel. Az ügy iratai szerint nem kétséges, és az alperes is elismerte az elsődleges kereseti követelés szerinti kár mértékét, így annak elutasítása megalapozatlan volt. Téves annak a felperes terhére történő megállapítása, hogy nem az alperes magatartására vezethető vissza a korábbi kártérítési perben a rossz alperes megjelölése. A hivatalból történt munkaügyi bírósági intézkedés a felperes vétkességét kizárja. A jóhiszemű pervittel, a felek együttműködési kötelezettségének szabályával ellentétben áll, hogy a korábbi eljárás alperese miért csak arra hivatkozott, hogy nem tisztázott a vele szembeni kártérítési igény, meg is kellett volna neveznie a felperesi igény szerinti alperest. A felperest, aki akkor jogi képviselő nélkül járt el, a bíróságnak is tájékoztatnia kellett volna a jogairól, kötelezettségeiről. Az alperes nem tett eleget az együttműködési kötelezettségének. Az alperes tette át a kártérítési igény elbírálását a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Nyugdíjfolyósító (helyesen Nyugdíjbiztosítási) Igazgatóságra, vagyis az alperest minden kétséget kizáróan felelősség terheli a felperes bekövetkezett kára miatt.

Az alperes az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte, mert azt érdemben helyesnek találta. Az elsőfokú bíróság az alperes ügykörében csupán egyetlen mulasztást állapított meg, mégpedig hogy nem tájékoztatta a felperest a munkaképesség-csökkenéséről szóló szakvéleményben foglaltakról, illetőleg más ellátásra való jogosultságáról, annak igénylési lehetőségéről. A kártérítés sikerességéhez a felperesnek azt kell bizonyítania, hogy kára következett be, amit az alperes tevése, vagy mulasztása okozott, és azt, hogy eleget tett kárelhárítási kötelezettségének. Az elsőfokú bíróság megállapította az alperesi mulasztást, de azt is, hogy a felperes által megjelölt kár és a mulasztás között nincs okozati összefüggés. A kárenyhítési kötelezettséggel összefüggésben előadta, hogy a felperes az özvegyi nyugellátást rokkantságra hivatkozással kérte az alperesi hatóságnál 2002. október 18-án. Az elsőfokú orvosi bizottság 2002. december 9-i szakvéleménye alapján az ideiglenes özvegyi nyugdíjra jogosultság megszűnését követően az alperes 2003. július 31-i határozatával a felperesnek özvegyi nyugdíjat állapított meg. E határozatot a felperes kézhez vette, de nem jelezte, hogy az abban foglaltakat nem érti. Nem kért tájékoztatást, és nem sérelmezte, hogy nincs tudomása az orvosi felülvizsgálat eredményéről. Az a felperesi hivatkozás, miszerint rokkantsági jogcímen megigényelt özvegyi nyugellátás megállapításáról szóló

határozatot a „rokkantsági fokozata tudatának hiányában jóhiszeműen elfogadta” felveti a felperes felelősségét is, hogy saját ügyében úgy járt-e el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. A felperes joggal feltételezhette, hogy amennyiben rokkantságra hivatkozással özvegyi nyugellátás iránti kérelmet terjeszt elő, és e kérelmének a hatóság helyt ad, úgy rokkantsága az eljárás során elismerést nyert. Ennek ellenére nem kérte az orvosi szakvéleményről való tájékoztatását, a szakvélemény megküldését. A másodlagos kereseti kérelem elutasításával kapcsolatos fellebbezési érvelés az alperes álláspontja szerint megalapozatlan, e körben az elsőfokú bíróság döntése jogszerű.

A felperes fellebbezése folytán az elsőfokú bíróság ítéletének nem volt jogerőre emelkedett rendelkezése, a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet teljes terjedelmében felülbírálta (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése a következők szerint nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azt a felperes fellebbezése sem érintette.

A másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletben írt érdemi döntéssel is egyetértett. A felperes az alperes tájékoztatási kötelezettségének elmulasztásában jelölte meg a jogellenes magatartást. A Tnyr. 65/C. §-a értelmében a nyugdíjbiztosítási igazgatási szervnek a határozat kibocsátásával egyidejűleg a rendelkezésre álló adatok alapján tájékoztatást kell adnia minden olyan tényről, amely a nyugellátást igénylő személy más - jogszabály rendelkezése szerint a nyugdíjigényt elbíráló (nyugdíjmegállapító) szervek hatáskörébe utalt - ellátásra való jogosultságára és annak igénylésére vonatkozik. E rendelkezés szerint az alperesnek a 2003. július 31. napján meghozott határozatában kellett volna arról tájékoztatnia, hogy a felperes saját jogán is igényelheti rokkantsági nyugdíj megállapítását. 2003. július 31. napjáig az alperest mulasztás nem terheli, ezt a felperes is elismerte fellebbezésében, tehát az ezt megelőző időre vonatkozó követelés jogellenes magatartás hiányában nem érvényesíthető. Az ezt követő időszakra vonatkozóan a másodfokú bíróság a kártérítési felelősség esetén vizsgálandó kár fogalmából indult ki. A Ptk. 355. § (4) bekezdése értelmében kártérítés címén a károkozó körülmény folytán a károsult vagyonában beállott értékcsökkenést és az elmaradt vagyoni előnyt, továbbá azt a kárpótlást vagy költséget kell megtéríteni, amely a károsultat ért vagyoni és nem vagyoni hátrány csökkentéséhez vagy kiküszöböléséhez szükséges. A felperes vagyoni kárt érvényesített, ezen belül is a vagyonában bekövetkezett értékcsökkenést. Az elsőfokú bíróság 4-l. és 8. sorszám alatt tájékoztatást adott a felperesnek az őt terhelő bizonyítási kötelezettségről, vagyis hogy a kár, annak összegaszerűségének bizonyítása őt terheli. A másodfokú bíróság egyetértve az alperes védekezésével arra az álláspontra helyezkedett, hogy a felperes vagyonában az értékcsökkenés bekövetkezése nem bizonyított. A kárt nem lehet automatikusan úgy meghatározni, hogy mi lett volna a felperes rokkantnyugdíja, ha azt már 2003. januárjától folyósítják, és abból levonni a felperes perben igazolt szociális járadékát és táppénzét. Egyrészt a felperes - perbeli adat

szerint - munkavégzésre irányuló jogviszonyban állt, de ennek körülményeit nem igazolta, másrészt a felperes számára 3.373 Ft/hó többletet jelentett pusztán az a körülmény, hogy a rokkantnyugdíját mintegy egy évvel később állapították meg, és ez az előny az időközbeni nyugdíjkorrekciók során is fennmaradt, a perindítás évében, 2010-ben ez 4.730 Ft/hó lett. Ha csak a perindítás évéig végez számítást a bíróság, és csak a 2003. évi különbözettel számol, már ez maga több mint 360.000 Ft többletelltátást jelent, és ez esetben nincs figyelembe véve, hogy a különbség minden évben változott, és a különbözet a felperes javára nőtt. Mindezzel a másodfokú bíróság arra kíván utalni, hogy a tájékoztatási kötelezettség elmulasztása, habár jogsértő magatartás volt, minden körülményt mérlegelve, nem okozott a felperes vagyonában értékcsökkenést, vagyis a felperes a Ptk. 349. § (1) bekezdése esetén is alkalmazandó Ptk. 339. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősség egyik kötelező elemét, a kárt nem bizonyította. A kereseti kérelem második eleme, a vesztett per illeték vonzata tekintetében az alperest jogellenes magatartás nem terheli. Nem az alperes döntött arról, hogy a felperes kit és miért perel, az eredménytelen perlekedés következményét a felperesnek kell viselnie.

A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A másodfokú eljárásban pervesztes felperes a Pp. 239. §-a szerint alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles az alperes képviselőjével felmerült jogtanácsosi munkadíjat (Pp. 75. § (2) bekezdés) megtéríteni, és a le nem rótt fellebbezési illetéket megfizetni (illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdés, 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdés).

, 2011. december 15.

Dr. Tölg-Molnár László sk.
a tanács elnöke

Dr. Madarász Anna sk.
előadó bíró

Dr. Hóbl Katalin sk.
bíró

A kiadmány hitelül: